Preek over Exodus 3:14-15

- Neede, 22 november 2026
- Kees van Dusseldorp
- bediening doop (3x) en herdenking overledenen (2x)

Thema: ‘van generatie op generatie’

orde van dienst

votum en groet (orgel)
zingen: Zegen komt van U (Sela) piano
inleiding doop
zingen: Doop (Sela) piano
kindermoment
kinderlied: God kent jou vanaf het begin (piano)
bediening doop
Psalm 100 (DNP) Juich, heel de aarde, voor de HEER (orgel)
gebed
lezen: Exodus 3:7-17
lezen: Openbaring 1:4-8
Psalm 90:1,8 (NB) Gij zijt geweest o Heer, en Gij zult wezen (orgel)
verkondiging Exodus 3:15b
Opwekking 770 Hoe wonderlijk mooi (orgel)
in memoriam
zingen: De mensen die we missen (Sela) piano
gebed
collecte
NLB 416 Ga met God en Hij zal met je zijn (orgel)
zegen

Gemeente van Jezus Christus,

Het zijn praktische redenen waarom juist vandaag deze drie kinderen gedoopt zijn. Het begon bij jullie, Jeroen en Femke. Jullie hadden Joep al wel eerder willen laten dopen. Hij is ook al wel eerder in de kerk geweest. Maar jullie vonden het belangrijk dat jullie naaste familie aanwezig kon zijn. Daarom viel de keus op 22 november. Toen jullie dat hoorden, Remi en Sanne en Mark en Leonie, besloten jullie om aan te haken.

Dat het vandaag eeuwigheidszondag is en we ook de overleden gemeenteleden herdenken, kwam toevallig zo uit. Dat was niet de reden. Sterker nog, het was zelfs even een aarzeling: past dit wel bij elkaar? De blijdschap om nieuw leven en het verdriet om mensen die heengegaan zijn? Gaat het een niet ten koste van het ander? Zelfs in de kerkenraad hebben we het er nog even over gehad.

Het kan zijn dat je het vervelend vindt, dat op een dag dat je opnieuw verdriet voelt om het gemis van een geliefde en je behoefte hebt aan rust om te gedenken, dat er in de kerk vrolijkheid is. Het kan zijn dat je het vervelend vindt, dat in een kerkdienst waarin we feest willen vieren over het levensbegin van nieuwe, jonge kinderen, we ook stil staan bij sterven en afscheid nemen.

Toch denk ik dat het samenkomen van die beide life-events ons iets te zeggen heeft. Of beter gezegd: dat de Heer dit moment vandaag gebruikt om ons iets te zeggen. Iets wat aan de blijdschap diepgang geeft. En iets wat aan het verdriet perspectief geeft. Eigenlijk wel heel mooi, 'eeuwigheidszondag'. Wat zegt het dat we deze kleine kinderen plaatsen in het perspectief de eeuwigheid? En wat zegt het dat we onze overleden geliefden plaatsen in het perspectief van de eeuwigheid? Mag het op z'n minst iets zeggen hoe je je eigen leven plaatst in het perspectief van de eeuwigheid? Kunnen we verder kijken dan de emoties en de beleving van een bepaald moment? Kunnen we ook omhoog kijken? Naar God die de tijden overziet en in wiens hand ons leven ligt?

Trouwens, ligt het echt zo ver uit elkaar? In het gebed voor de doop klinken ook de zinnen: 'Geef dat deze kinderen altijd, ook bij het sterven, houvast vinden in wat u hebt beloofd'. Het is een grote greep om het bij zulke kleine kinderen al te hebben over het moment dat ze zullen sterven. We hopen en bidden dat dat nog heel lang zal duren. Maar het is er wel. En andersom net zo. Als we iemand gedenken die overleden is, dan zeggen we ook: hij, zij is zo oud geworden. Geboren in 1938 of 1954. We vieren geen verjaardag meer, waar staan elk jaar wel stil bij de geboortedag.

Elk mensenleven speelt zich af tussen twee data. De geboortedag en de sterfdag. Daarvoor is er de verwachting. Daarna is er de herinnering. Maar daarover heen staat de koepel van Gods liefde. Een prachtige zin die we zongen met Psalm 90: 'Geslachten gaan, geslachten zullen komen: wij zijn in uw ontferming opgenomen.' Voor elk kind dat in de Heer geboren wordt. En voor elke geliefde die in de Heer sterft. En voor ieder die leeft. In Gods ontferming opgenomen. Dat is het grote verhaal waarbinnen ons leven valt. God die was, die is en die komt. Dat geboorte en overlijden vandaag bij elkaar komen, helpt ons om ons op het grote verhaal te richten. Het verhaal van God. Waardoor het leven van kleine kinderen en van overleden geliefden in een ander licht komt te staan. Waardoor ook jouw en mijn leven in een ander licht komen te staan.

**

‘Ik wil dat de mensen van generatie op generatie Mij kennen, dat ze Mijn naam aanroepen.’ Dat is een uitspraak van God die we in de Bijbel lezen. Hij zegt het tegen Mozes zo’n drieënhalf duizend jaar geleden. God wil met zijn volk een nieuw begin maken. De Israelieten zijn een slavenvolk in Egypte. God vertelt Mozes wat zijn naam is en geeft hem opdracht om dát aan de mensen te vertellen. ‘Ik wil dat de mensen van generatie op generatie Mij kennen, dat ze Mijn naam aanroepen.’

Daar heb je ook weer dat grote verhaal. Van generatie op generatie wordt het doorgegeven. Spreken mensen over God. Spreken mensen met God. Kennen ze God. De God die de generaties overziet. Die de tijden in zijn hand heeft. De God die zegt: Ik wil dat de mensen Mij kennen en mijn Naam gebruiken. Ik geef mensen leven. Maak van hun leven een echt leven. In vrijheid, vreugde en vrede. Ik geef hun eeuwig leven dat met de dood niet ophoudt. Over die God gaat het in de kerk. Die God roepen we aan bij de doop. De Heer die de dopeling omarmt. Die God roepen we aan bij het graf. De Heer bij wie de overledene geborgen is. Je leven is geen toevalligheid. Je sterven geen noodlot. Er is een Heer!

Van generatie op generatie. Dat zegt iets over God. Het zegt ook iets over ons. Hoe wij aan elkaar doorvertellen wie God is. Wat God gedaan heeft. Wat God doet. Hoe wij Hem hebben leren kennen. Hebben ervaren. Wat Hij heeft gegeven. De generaties hebben elkaar nodig. De ouderen en de jongeren. De vertellers en de luisteraars. De mensen met ervaring en de mensen die willen leren. De mensen die de finish bereikt hebben en de mensen die aan de start staan. Gaaf, vind je niet? Dat niet iedereen een losse knikker is die door het leven rolt. Botsend en stuiterend. Maar dat we verbonden zijn. Een ketting vormen met elkaar. Samen verbonden zijn aan God de Heer. Dat doorbreekt je eigen horizon. Zowel horizontaal als verticaal. Dat geeft je leven kleur en waarde.

God geeft zijn naam. Dat wij hem kennen. Van generatie op generatie. Wie geboren wordt, moet die naam leren kennen. Wie leeft, gebruikt die naam, draagt die naam en wordt gezegend in die naam. Wie sterft, vindt in die naam zijn of haar rust. Wie rouwt, krijgt in die naam troost en houvast.

**

Vertel mij ook die naam! Dan kan ik die ook gebruiken! Dan kan ik God ook oproepen als het nodig is. Dan krijg ik ook troost, kracht, rust, toekomst, eeuwig leven!

Dat dat zo niet werkt, zul je begrijpen. God is geen smartphone die je alleen maar een opdracht hoeft te geven en het wordt uitgevoerd. Maar inderdaad, God heeft wel een naam. Hij maakt die aan Mozes bekend. ‘Ik zal er zijn’ is mijn naam. Ik ben die er zijn zal. Dat mag je tegen de Israëlieten zeggen: ‘Ik zal er zijn’ heeft mij naar jullie toegestuurd. Is dat een naam? Het lijkt meer een motto. Een bijnaam. Dat is het in eerste instantie ook. Een naam als een krachtig program. ‘Ik zal er zijn’ heeft mij gestuurd. ‘Ik zal er zijn’ is bij ons. ‘Ik zal er zijn’ ziet jou. Prachtig om dat zo te zeggen!

Die naam is in de loop van de tijd ook een eigennaam van God geworden. In het Hebreeuws van de Bijbel weergegeven met vier letters: JHWH. Het is vrijwel zeker dat je dit moet uitspreken als Jahweh. ‘Hij die er zal zijn’. Alleen al in de betekenis van die naam

klinkt zoveel mee. God die er is. Altijd en overal. God is geen idee van onszelf. Geen projectie van onze verlangens. Of conclusie van onze gedachten. Of de essentie van onze gevoelens. God is er en zal er zijn. Dat grote verhaal wat wij hier in de kerk vertellen, dat gaat ergens over. Het gaat over iemand. Over de God die zich 'Ik zal er zijn' noemt. Ook als je Hem misschien niet ziet of merkt. Zelfs als je denkt dat Hij er niet is. Of je gedraagt alsof Hij er niet is. Of het idee hebt dat Hij je niet ziet. 'Ik zal er zijn' is zijn naam. Zo maakt Hij zich bekend. Een eeuwige naam. Van generatie op generatie mogen wij de Heer zo kennen. Ik zal er zijn.

**

Jahweh. Het is niet alleen een naam met een betekenis. Het is nog meer een naam met een verhaal. Als je dat verhaal kent, dan weet je nog beter waarom we in de kerk zo blij zijn dat een pasgeboren baby wordt gedoopt. En waarom we in de kerk ook bij verdriet en verlies, de hoop en de troost niet verliezen.

Ik neem je even weer mee naar Mozes aan wie de Heer zijn naam bekend gemaakt heeft. Zo'n drieënhalf duizend jaar geleden. De Israëlieten zijn een slavenvolk in Egypte. De generaties zijn elkaar opgevolgd, maar de kennis van God is weggezakt. Ja, de namen van hun voorouders Abraham, Isaak en Jakob. Die kennen ze. Maar de beloften van God die zij droegen? Ze klagen en jammeren in hun ellende. Hun leven in Egypte wordt afgeknepen. Er dreigt een stille genocide. Er is geen hoop en geen verwachting. Ze kennen de Heer niet. Mozes had op eigen houtje geprobeerd om de leider te worden. Het werd een fiasco: ze moeten hem niet. Veertig jaar lang zet hij geen stap meer tussen zijn volksgenoten. Tot God hem roept. En hem aanstelt als opstandelingenleider. Mozes maakt vier keer bezwaar om er onderuit te komen. Zijn eerste bezwaar is: 'Wie ben ik om de Israelieten te bevrijden? Ik heb het eerder geprobeerd. Maar ze hebben mij afgewezen.' Gods antwoord is: 'Het gaat niet om jou. Ik geef je deze opdracht. Ik zal bij je zijn'. 'Ik zal er zijn – met jou'. Hoor je het? Hier klinkt al die naam van de Heer. Voor Mozes persoonlijk. Aangesproken door God. Geroepen. En bemoedigd. In die bijzondere ontmoeting. 'Ik zal er zijn – met jou!'

Dan komt Mozes met zijn tweede bezwaar: 'Hoe moet ik die mensen ervan overtuigen dat U mij gezonden hebt? Ze kennen U niet eens. Iedereen kan wel zeggen dat die een boodschap van God heeft. Ze denken vast dat ik het verzin. Wat moet ik zeggen als ze vragen wat uw naam is?' Het is de niet onzekerheid waar Mozes uitdrukking aan geeft. Hij zegt eigenlijk: 'God, dat gaat niet lukken. Redelijke mensen nemen het niet zomaar aan als iemand zegt door God gestuurd te zijn. Ze zeggen – en misschien ook wel terecht – spreek voor jezelf. Haal er God bij. Hoe moet ik de ander ervan overtuigen? Hebt u een naam of zo? Die zij kennen?'

Dan zegt de Heer twee dingen. 'Ik zal zijn wie ik ben. Mozes, weet je nog? Jij hebt mij ontmoet. Jij hebt mij leren kennen. Ik heb jou geroepen. Ik heb tegen je gezegd 'Ik zal er zijn'. Dat ga ik bewijzen. 'Ik ben die er zijn zal'. Geloof in Mij, dan geloven zij in jou. Vertel wie jou gestuurd heeft.

Veder krijgt Mozes krijgt nog een codewoord mee: De Heer, de 'Ik zal er zijn' is de God van Abraham, Isaak en Jakob. Die namen kennen de Israëlieten wel. De God van de voorouders is de God die er is. De God die ook tegen hen zegt: 'Ik zal er zijn'. Ik heb jullie

noodkreten gehoord. Jullie zijn het volk van wie ik houd. Aan wie Ik mij verbonden heb. Ik ga jullie bevrijden. 'Ik zal er zijn'.

Wat levert dit verhaal op? Hiermee krijgt die naam van God 'Ik zal er zijn' een enorme diepgang. Ik ben de Heer die van je houdt en je roept tot je leven. Ik ben de Heer die je bevrijdt en een nieuw leven geeft. Ik ben de Heer die erbij is, die reageert op je vragen en die je kracht geeft om het vol te houden.

Nu neem ik even de binnenbocht: hierin klinken diezelfde namen die we in de doop hebben genoemd. God de Vader, die van je houdt en roept tot je leven. God de Zoon die je bevrijdt en een nieuw leven geeft. God de Heilige Geest die erbij is, die reageert op je vragen en die je kracht geeft om het vol te houden.

Vader, Zoon en Geest. De drie-enige God. Daar is veel over te vertellen. Maar in naam Jahweh, de naam van het verbond, de 'Ik zal er zijn', klinkt het allemaal mee. Die naam die over ons is uitgeroepen. Die Heer, die je hier in de kerk leert kennen. Die er al was voor je geboorte. Die er is alle dagen van je leven. En die er zal zijn na je sterven.

**
'Ik wil dat de mensen Mij van generatie op generatie kennen, dat ze Mijn naam kennen en Mij aanroepen.'

Lieve mensen, God maakt zich bekend. Als de God die er is. Alle eeuwen door. Aan alle mensen maakt Hij zich bekend. Zo zet Hij je leven in het grotere verhaal. Doet dat iets met je eigen kleine verhaal?

Ja, Hij breekt de horizon open van je eigen ervaringen, emoties en gedachten. Hij breekt de horizon open van je leefwereld, inclusief alle bedreigingen op aarde. Hij doorbreekt de grenzen van wat wij kunnen organiseren. Hij bevrijdt van angst, van kwaad en slechtheid, van breuken en gebrokenheid, van zonde, schuld en schaamte, van ziekte en van verdriet, zelfs van dood en rouw. 'Ik zal er zijn – voor jou'. Hij komt zo dichtbij dat Hij de tranen van je ogen zal afwissen.

Vertrouw je toe aan die Heer. Met alles wat je hebt. 'Ik zal er zijn – voor jou'. Geloof dat het waar is, wat er over Hem verteld is en is opgeschreven in de Bijbel. Accepteer dat Hij het is, die zijn Zoon naar de wereld heeft gestuurd om je te redden. Maak er werk van om God te leren kennen en zijn naam aan te roepen. Ontdek jouw roeping en ga ervoor. En geef het door aan volgende generaties. Zo jouw leven een echt leven. En geniet je hier en nu van de aanwezigheid van de God die beloofd heeft: 'Ik ben die er zijn zal.'